

САДРЖАЈ

Предговор	xv
Списак коришћених скраћеница	xvii
Списак скраћено цитиране опште литературе	xxiii
Поглавље I. ОСНОВИ КРИВИЧНОГ ПРАВА	1
1. ПОЈАМ И ЗАДАТАК КРИВИЧНОГ ПРАВА	1
2. МЕСТО КРИВИЧНОГ ПРАВА У ПРАВНОМ СИСТЕМУ	3
3. ИЗВОРИ КРИВИЧНОГ ПРАВА	7
4. РАЗВОЈ КРИВИЧНОГ ПРАВА СРБИЈЕ	10
5. МЕЂУНАРОДНО И ЕВРОПСКО КРИВИЧНО ПРАВО	13
А) Међународно кривично право	13
Б) Европско кривично право	15
6. НАЧЕЛО ЗАКОНИТОСТИ	16
7. ТУМАЧЕЊЕ КРИВИЧНОПРАВНИХ НОРМИ	20
А) Аргументи правне логике	22
Б) Методи тумачења	22
8. ВАЖЕЊЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНОДАВСТВА СРБИЈЕ	25
А) Просторно важење кривичног законодавства Србије	25
1) Територијални принцип просторног важења	27
2) Допунски принципи просторног важења	29
Б) Временско важење кривичног законодавства Србије	32
В) Персонално важење кривичног законодавства Србије	39
1) Привилегије према уставном праву	39
2) Привилегије према међународном праву	41
Поглавље II. ОПШТИ ПОЈАМ КРИВИЧНОГ ДЕЛА	43
1. ВРЕМЕ И МЕСТО КРИВИЧНОГ ДЕЛА	47
А) Време кривичног дела	47
Б) Место кривичног дела	50

Поглавље III. КРИВИЧНОПРАВНА РАДЊА	55
1. УЧЕЊА О КРИВИЧНОПРАВНОЈ РАДЊИ	56
2. КРИВИЧНОПРАВНА РАДЊА КАО ЉУДСКО ПОНАШАЊЕ...	58
3. СИТУАЦИЈЕ ИСКЉУЧЕЊА КРИВИЧНОПРАВНЕ РАДЊЕ...	61
Поглавље IV. ПРЕДВИЂЕНОСТ ДЕЛА У ЗАКОНУ – ОБЕЛЕЖЈА ЗАКОНСКОГ ОПИСА	67
1. ОБЕЛЕЖЈА БИЋА КРИВИЧНОГ ДЕЛА	70
А) Обележја објективног бића	70
Б) Типови објективног бића дела	73
В) Обележја субјективног бића	78
Г) Квалификовани и привилеговани облици кривичних дела ...	81
2. УСЛОВИ ИНКРИМИНАЦИЈЕ (КАЖЊИВОСТИ)	82
3. УЗРОЧНОСТ И ОБЈЕКТИВНО УРАЧУНАВАЊЕ	85
А) Теорија еквиваленције	85
1) Хипотетичка каузалност	87
2) Претекнута каузалност	87
3) Кумулативна каузалност	88
4) Алтернативна каузалност	88
Б) Друга важнија учења о узрочности	89
1) Теорија адекватне узрочности	89
2) Учење о зајкономерном услову	90
3) Учење о довољном минималном услову (NESS-формула)	90
4) Учење о објективном урачунавању	91
В) Типичне варијације у каузалном ланцу	92
1) Атипичност каузалног тока као коректив урачунавања	92
2) Конституција жртве као коректив урачунавања	92
3) Понашање жртве као коректив урачунавања	94
4) Одговорно понашање трећег лица као коректив урачунавања	95
5) Друге типичне позиције урачунавања	96
4. КРИВИЧНА ДЕЛА НЕЧИЊЕЊА	98
А) Разграничење чињења и пропуштања	99
Б) Права и неправа кривична дела нечињења	101
В) Објективно биће описивног деликта	103
1) Каузалност нечињења	104
Г) Положај гаранта	106

Д) Заштитне гарантне позиције	107
1) Природна породична повезаност	107
2) Блиска заједница живота или опасности	109
3) Фактичко (вољно) преузимање дужности заштите	109
4) Дужности службених и одговорних лица	110
Е) Надзорне гарантне позиције	111
1) Надзор над опасним стварима	111
2) Одговорност за противправно понашање других лица	112
3) Гарантна дужност на темељу претходног опасног чињења (ингеренције)	113
4) Фактичко (вољно) преузимање дужности надзора	115
Ж) Неправа кривична дела нечињења и начело законитости	115
 Поглавље V. ОСНОВИ ИСКЉУЧЕЊА ПРОТИВПРАВНОСТИ – ОСНОВИ ОПРАВДАЊА	 117
1. ОПШТА РАЗМАТРАЊА О ОСНОВИМА ОПРАВДАЊА	117
А) Дејства наступања основа оправдања	122
Б) Субјективна обележја противправности	124
В) Скривљено изазивање позиције оправдања	125
2. НУЖНА ОДБРАНА	127
А) Оправдање нужне одбране	127
Б) Напад	128
В) Нападнуто добро	131
Г) Истовременост напада и одбране	133
Д) Противправност напада	136
1) Нужна одбрана у односу на радње службених лица	137
Е) Неопходно потребна одбрана	139
Ж) Свест о одбијању напада	144
З) Помоћ у одбрани	145
И) Поступање полицијских службеника у нужној одбрани	146
К) Социјално-етичка ограничења нужне одбране	146
Л) Прекорачење граница нужне одбране	149
М) Процесна дејства	151
3. КРАЈЊА НУЖДА	152
А) Добра од којих се отклања опасност	153
Б) Стање опасности	154
В) Отклањање опасности	158
Г) Свест о отклањању опасности	164
Д) Скривљено изазивање стања опасности	164

Е) Прекорачење граница крајње нужде	165
Ж) Колизија дужности	166
4. ДЕЛО МАЛОГ ЗНАЧАЈА	167
5. ПРИСТАНАК ПОВРЕЂЕНОГ	171
А) Пристанак као околност која искључује оствареност бића . . .	172
Б) Пристанак као основ оправдања	174
В) Претпостављени пристанак	179
6. ДРУГИ ВАЖНИЈИ ОСНОВИ ОПРАВДАЊА	181
А) Вршење службене дужности	181
Б) Хапшење при извршењу кривичног дела	183
В) Дозвољена самопомоћ	185
Г) Административно одобрење	186
Д) Наређење претпостављеног	187
Е) Основи оправдања према међународном праву	189
Ж) Васпитно кажњавање деце	190
З) Социјално-адекватна понашања и дозвољени ризик	192
Поглавље VI. КРИВИЦА И ОСНОВИ ИЗВИЊЕЊА	195
1. КРИВИЧНОПРАВНИ ПОЈАМ КРИВИЦЕ	198
2. МАТЕРИЈАЛНИ ПОЈАМ КРИВИЦЕ	199
3. ОСНОВНЕ НАПОМЕНЕ О УМИШЉАЈУ И НЕХАТУ	201
4. УМИШЉАЈ	204
А) Предмет и садржај умишљаја	206
Б) Директни умишљај	211
В) Евентуални умишљај	213
Г) Нарочите појавне форме умишљаја	217
Д) Историјске подврсте умишљаја	220
5. НЕХАТ	221
А) Свесни и несвесни нехат	223
Б) Повреда дужности брижљивог поступања	225
В) Особености нехата на плану узрочности	227
Г) Начело поверења	229
Д) Кривица учиниоца нехатног деликта	230
6. НЕДОРАСЛОСТ	232
7. НЕУРАЧУЊЛИВОСТ	234
А) Битно смањена урачунљивост	239
Б) Скривљена неурачунљивост	241
8. СТВАРНА ЗАБЛУДА	245
А) Заблуда о обележјима бића дела	247

Б) Посебни случајеви заблуде о обележјима бића	250
В) Заблуда о стварним околностима дозвољености дела	254
9. ПРАВНА ЗАБЛУДА	256
А) Свест о забрањености	256
1) Место свести о забрањености у структури кривице	260
Б) Неотклоњива и отклоњива правна заблуда	261
В) Директна и индиректна правна заблуда	266
10. КРИВИЧНОПРАВНИ ЗНАЧАЈ СИЛЕ И ПРЕТЊЕ	267
11. ОДГОВОРНОСТ ЗА ТЕЖУ ПОСЛЕДИЦУ	271
А) Кривична дела квалификована нарочитом околношћу	275
12. ОДГОВОРНОСТ ЗА КРИВИЧНА ДЕЛА УЧИЊЕНА ПУТЕМ СРЕДСТАВА ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА	276
13. КРИВИЧНА ОДГОВОРНОСТ ПРАВНИХ ЛИЦА	280
Поглавље VII. СТАДИЈУМИ КРИВИЧНОГ ДЕЛА	283
1. НЕПРАВО РАДЊЕ И ПОСЛЕДИЦЕ КРИВИЧНОГ ДЕЛА	283
2. ТЕОРИЈЕ О ПОКУШАЈУ	284
3. СТРУКТУРА ПОКУШАЈА	286
А) Умишљај као субјективно обележје покушаја	289
4. ПРИПРЕМАЊЕ КРИВИЧНОГ ДЕЛА	292
5. КЛАСИЧНА УЧЕЊА О РАЗГРАНИЧЕЊУ ПРИПРЕМАЊА И ПОКУШАЈА	294
А) Разграничење припремања и покушаја у српској доктрини	297
6. ПОЧЕТАК ПОКУШАЈА	298
А) Почетак несвршеног покушаја непосредног извршиоца	298
Б) Почетак свршеног покушаја непосредног извршиоца	302
В) Почетак покушаја посредног извршиоца	304
Г) Почетак покушаја саизвршиоца	306
Д) Почетак покушаја кривичног дела нечињења	307
Е) Покушај квалификованог облика кривичног дела	308
1) Покушај кривичног дела квалификованог нарочитом околношћу	308
2) Покушај кривичног дела квалификованог тежом последicom	310
Ж) Покушај дела слободног у узроку (<i>actio libera in causa</i>)	312
7. НЕПОДОБАН ПОКУШАЈ	313
А) Основ кажњавања за неподобан покушај	313
Б) Покушај неподобним средством или према неподобном предмету	315

В) Апсолутно и релативно неподобан покушај	317
Г) Грубо неразуман и празноверан покушај	318
Д) Неподобан покушај и путативни деликт	320
8. КАЖЊАВАЊЕ ЗА ПОКУШАЈ	321
9. МАТЕРИЈАЛНО ДОВРШЕЊЕ КРИВИЧНОГ ДЕЛА	323
10. ДОБРОВОЉНИ ОДУСТАНАК	324
А) Разлог привилеговања учиниоца	325
Б) Свршени и несвршени покушај	325
В) Претпоставке тзв. неуспелог покушаја	327
Г) Претпоставке одустанка	330
Д) Претпоставке добровољности	331
Е) Кажњавање за добровољни одустанак	333
Поглавље VIII. СТИЦАЈ КРИВИЧНИХ ДЕЛА	335
1. ПРАВНО И ПРИРОДНО ЈЕДИНСТВО ДЕЛА	336
А) Радња у природном смислу	336
Б) Правно јединство дела	337
В) Природно јединство дела	339
2. ПОЈАМ И ВРСТЕ СТИЦАЈА	341
3. ПРИВИДНИ ИДЕАЛНИ СТИЦАЈ	343
А) Специјалитет	345
Б) Супсидијаритет	347
В) Консумпција	350
Г) Алтернативитет	355
4. ПРОДУЖЕНО КРИВИЧНО ДЕЛО	356
Поглавље IX. САУЧЕСНИШТВО У КРИВИЧНОМ ДЕЛУ	363
1. ПОЈАМ И ВРСТЕ САУЧЕСНИШТВА У ШИРЕМ СМISЛУ	364
2. КРИТЕРИЈУМИ РАЗГРАНИЧЕЊА ИЗВРШИЛАШТВА И САУЧЕСНИШТВА	368
3. НЕПОСРЕДНО ИЗВРШИЛАШТВО	370
4. САИЗВРШИЛАШТВО	372
А) Међусобно урачунавање саизвршилачких доприноса	373
Б) Објективне претпоставке саизвршилаштва	375
В) Субјективне претпоставке саизвршилаштва	377
Г) Време пружања саизвршилачког доприноса	379
5. ПОСРЕДНО ИЗВРШИЛАШТВО	381
А) Недостаци лица-оруђа на плану остварења законских обележја дела	384

1) Лице-оруђе као жртва посредног извршиоца	385
2) Неодољива сила у односу на лице-оруђе	385
3) Долозно лице-оруђе без неопходне квалификације	385
4) Долозно лице-оруђе без неопходне намере	386
Б) Недостаци лица-оруђа на плану противправности	386
1) Искључење противправности дела лица-оруђа услед крајње нужде	386
2) Други основи оправдања	387
В) Недостаци лица-оруђа на плану кривице	387
1) Дете као оруђе	388
2) Неурачунљиво лице као оруђе	389
3) Лице-оруђе у стварној заблуди	390
4) Лице-оруђе у правној заблуди	391
5) Одољива сила или претња у односу на лице-оруђе	392
Г) Искоришћавање других мањкавости на страни лица-оруђа	392
6. ОСНОВ КАЖЊАВАЊА ЗА САУЧЕСНИШТВО	393
7. ПОДСТРЕКАВАЊЕ	394
А) Стварање одлуке код подстрекнутог	395
1) <i>Omnimodo facturus</i>	399
2) Модификовање већ створене одлуке извршиоца о делу	400
Б) Противправно дело извршиоца као претпоставка подстрекавања	402
В) Одређеност дела на које се наводи	403
Г) Умишљај подстрекача	406
Д) Одговорност тзв. прикривеног иследника за подстрекавање	406
Е) Учешће више лица у подстрекавању и стицај подстрекавања	408
Ж) Место и време подстрекавања	410
З) Кажњавање подстрекача	411
8. ПОМАГАЊЕ	411
А) Каузалност радње помагача	412
Б) Физичко и психичко помагање	414
В) Време помагања	416
Г) Умишљај помагача	417
Д) Разграничење помагања и извршилаштва код оmissивних деликата	418
Е) Помагање путем тзв. неутралних радњи	420
Ж) Кажњавање помагача	421

9. ОРГАНИЗАТОР КРИМИНАЛНЕ ГРУПЕ	422
10. НУЖНО САУЧЕСНИШТВО	424
11. ГРАНИЦЕ ОДГОВОРНОСТИ И КАЖЊИВОСТИ САУЧЕСНИКА	425
А) Акцесорност саучесништва	425
Б) Ексцес извршиоца	427
В) Утицај личних односа, својстава и околности на одговорност саучесника	429
Г) Покушај саучесништва и кажњавање саучесника за покушај	432
Д) Добровољно спречавање кривичног дела од стране саучесника	435
Е) Одговорност саучесника за дело квалификовано тежом последицом	436
Поглавље Х. КРИВИЧНЕ САНКЦИЈЕ	439
1. СИСТЕМ И ОПШТА СВРХА КРИВИЧНИХ САНКЦИЈА	439
2. СИСТЕМ КАЗНИ	440
3. СВРХА КАЖЊАВАЊА	442
4. ДОЖИВОТНИ ЗАТВОР	444
5. КАЗНА ЗАТВОРА	446
6. УСЛОВНИ ОТПУСТ	449
А) Опозивање условног отпуста	452
7. НОВЧАНА КАЗНА	454
8. РАД У ЈАВНОМ ИНТЕРЕСУ	461
9. ОДУЗИМАЊЕ ВОЗАЧКЕ ДОЗВОЛЕ	463
10. ОДМЕРАВАЊЕ КАЗНЕ	465
А) Казнени распон као критеријум одмеравања казне	466
Б) Сврха кажњавања као критеријум одмеравања казне	468
В) Олакшавајуће и отежавајуће околности као критеријум одмеравања казне	469
Г) Забрана двоструког вредновања	479
Д) Одмеравање казне у ужем смислу	481
11. ПОВРАТ	482
12. УБЛАЖАВАЊЕ КАЗНЕ	487
13. ОСЛОБОЂЕЊЕ ОД КАЗНЕ	492
14. ОДМЕРАВАЊЕ КАЗНЕ ЗА СТИЦАЈ КРИВИЧНИХ ДЕЛА	496
15. ОДМЕРАВАЊЕ КАЗНЕ ОСУЂЕНОМ ЛИЦУ	499
16. УСЛОВНА ОСУДА	501

А) Услови за изрицање условне осуде.....	504
Б) Опозивање условне осуде.....	505
В) Условна осуда са заштитним надзором	508
17. СУДСКА ОПОМЕНА	509
18. ПОЈАМ, СИСТЕМ И СВРХА МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ.....	511
19. ОБАВЕЗНО ПСИХИЈАТРИЈСКО ЛЕЧЕЊЕ И ЧУВАЊЕ У ЗДРАВСТВЕНОЈ УСТАНОВИ	514
20. ОБАВЕЗНО ПСИХИЈАТРИЈСКО ЛЕЧЕЊЕ НА СЛОБОДИ	517
21. ОБАВЕЗНО ЛЕЧЕЊЕ НАРКОМАНА	519
22. ОБАВЕЗНО ЛЕЧЕЊЕ АЛКОХОЛИЧАРА.....	521
23. ЗАБРАНА ВРШЕЊА ПОЗИВА, ДЕЛАТНОСТИ И ДУЖНОСТИ.....	523
24. ЗАБРАНА УПРАВЉАЊА МОТОРНИМ ВОЗИЛОМ	526
25. ОДУЗИМАЊЕ ПРЕДМЕТА.....	529
26. ПРОТЕРИВАЊЕ СТРАНЦА ИЗ ЗЕМЉЕ	533
27. ЈАВНО ОБЈАВЉИВАЊЕ ПРЕСУДЕ.....	535
28. ЗАБРАНА ПРИБЛИЖАВАЊА И КОМУНИКАЦИЈЕ СА ОШТЕЋЕНИМ.....	536
29. ЗАБРАНА ПРИСУСТВОВАЊА ОДРЕЂЕНИМ СПОРТСКИМ ПРИРЕДБАМА.....	538
30. ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ ПРИБАВЉЕНЕ КРИВИЧНИМ ДЕЛОМ	540
31. ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНЕ ПРОИСТЕКЛЕ ИЗ КРИВИЧНОГ ДЕЛА	546
32. ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ОСУДЕ.....	549
33. РЕХАБИЛИТАЦИЈА	553
34. КАЗНЕНА ЕВИДЕНЦИЈА.....	557
35. ЗАСТАРЕЛОСТ	559
А) Застарелост кривичног гоњења	560
Б) Застарелост извршења кривичних санкција.....	565
36. АМНЕСТИЈА.....	568
37. ПОМИЛОВАЊЕ.....	570
38. КРИВИЧНЕ САНКЦИЈЕ ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА.....	572
Регистар појмова.....	575